

PRIMELE (NE)ALEGERI LIBERE STUDENTESTI

De un an si jumătate studentimea era la cheremul unor nechemati, care pusese ră mâna pe "pâinea si cutitul" celor dornici să se pregătească, si-i santajau cu fel de fel de organizatii hibride de tineret: a UTC, a Frontului plugarilor, a Tineretul progresist etc. care nu-si făgeau propaganda în organizatiile lor, ci năpădiseră în facultăti si cămine.

La Bucuresti pusese ră mâna pe Oficiul universitar împunând o conducere comunistă cu Florica Mezincescu, Petre Bărbulescu (... venit cu divizia Tudor Vladimirescu), Ion Biserică, Coman, Mihai Gafita si alții, urmând să impartă, ca la piață drepturile studentilor, celor ce-și dădeau adeziunea la formatiunile procomuniste.

S'a anunțat crearea Asociatiilor studentesti, un fel de asociatii profesionale, cu scopul de a se îmbunătăti viata celor chemati să studieze si să se pregătească spre a forma cadre demne, folositoare neamului aflat la răscrucea istoriei. Se spunea că se va da posibilitatea să se aleagă cei mai reprezentativi studenti confirmati prin alegeri libere.

Deoarece studentimea la acea dată se impusese ca o forță creatoare si hotărîită să-si spună cuvântul la cumpăna vremii, s'a acordat o deosebită importantă acestor alegeri socotite a fi un test înaintea mării confruntări electorale ce se astepta în acest an.

În viata studentească a început o fierbere nemaifîntălnită în ultimii 8 ani, căutându-se să se prezinte mai multe liste din care să se aleagă cei preferati de majoritate. Lupta era angajată între comunisti si adversarii comunismului, între nedreptate si dreptate, între minciună si adevăr, între opresiune si libertatea de opinie.

Problema era hotărîitoare.

Facultatea de Litere si Filozofie care era dominată de fete si a asumat riscul de a începe prima alegerile. Aici comunistii scotau pe alegerea lui Ion Bulgăr (seful de cabinet al lui Tătărăscu),

un om lipsit de caracter ca si șeful lui.

Ca presedinte al studentilor national tărănisti din Facultatea de Litere si Filozofie am mers si am discutat cu el în privinta unei campanii decente în care să se vină cu programe de îmbunătățirea vietii studentesti, urmând ca să fie aleasă lista cea mai apropiată de năzuintele alegătorilor. Am purtat aceste discutii deoarece el fusese numit interimar din parte Oficiului Universitar în comitetul impus pe linie politică de tineretul progresist.

Du toate asigurările date, după 1 Feb 1946 s'a început o luptă făcuse între cele două grupe ce se confruntau. Facultatea de Litere începuse să fie frecventată de studenți procomunisti de la veterinară, drept, sau fără nici un hram, angajându-se în progandă pentru FND si împărțind manifeste ce nu aveau nici o legătură cu problemele studentesti.

Prin Ioana Berindei care era fata lui Ion Hudită am fost chemat la Secretariatul PNT, să discutăm problema alegerilor, unde erau de față profesorii Sauciuc Săveanu, Gh. Tașcă, Ciorănescu (de la Politehnică), Ion Hudită si Nicolae Penescu. După ce am spus punctul nostru că suntem stăpâni pe situație si ca număr de aderenți si ca program ce-l prezentăm, am fost sfătuit să mergem în coalitiție si cu liberalii si eventual socialistii, legionarii sau independentii și să facem o listă comună de elemente proeminente. Le-am spus că din celelalte categorii nu prea văd că se angajează. Ioana Berindei mi-a spus că este un grup care mă așteaptă la Căminul Stănescu să refacem lista candidaților pe care încă nu o ^{definitivăm}. Eu am spus că în nici un caz nu candidez fiind căutat de siguranță.

M'am dus la Căminul Stănescu. În urma a două întâlniri am ajuns la întocmirea listei condusă de un doctorand și având 2 PNT, 2 PNL, 2 independenți si 2 legionari. Nominalizând-o arăta: Dan Berindei, Despina Dumitrescu, Vasile Bourceanu, Tilea, Octavian Paleologu, Ion Ionescu, Paul Lăzărescu si încă 2 persoane pe care nu mi le mai amintesc. Și am trecut la multiplicarea ei.

În același timp apăruse și lista adversarilor cu Ion Bulgăr, Barbu Cămpina, Diaconescu Tismana, Teodor Rădulescu, Cristea, Mușat, Coșman și alții până la cifra de nouă.

Prestigiul listei noastre crescuse și prin faptul că pe 10 feb. 1946 s'a auzit că prof. Facultății Gheorghe Brătianu înaintase Misiunilor americană și engleză un Memoriu bine documentat cu privire la drepturile românești asupra Basarabiei și Bucovinei de Nord, în vederea discuțiilor de la Conferința de Pace.

În Facultate nu se vorbea decât de lista cu Dan Berindei pentru a fi votată. Atunci, cu o zi înainte comuniștii au lansat lista lor și în cap înlocuiseră pe Bulăr cu Dan Berindei. Deci votați lista cu Dan Berindei devenea votarea listei comuniste. Confuzia era făcută. Mi s-au adus câteva liste și am spus să fie liniștiți, pentru că găsisem soluția.

În ziua alegerilor am convocat câțiva membri de nădejde la ora 13, printre ei numărându-se, Lilica Alexandrescu, Maria Nichitus, Livia Șteflea, Ileana Dănătoiu, Gabriel Bulzan, Paul Lăzărescu și încă două persoane. Aveam pregătite 1500 liste cu Dan Berindei și pregătisem creioane cu cele 3 culori, roșu, galben și albastru.

Și după ce la un colț s'a făcut tricolorul s'a mers la Facultate și a început distribuția cu îndemnul: VOTATI TRICOLORUL.

Adversari au răma surprinși și vor recurge la altă tactică.

Alegerea s'a ținut în amfiteatrul Facultății de Farmacie, unde era un vuiet, de la om la om spunându-se într'una, votați tricolorul.

Sedința s'a întârziat cu o oră sub pretextul că nu a venit președintele delegat de minister deși acesta era venit, dar se sfătuiseră cu comuniștii asupra tacticii. În sfârșit s'a deschis sedința cu propunerea prof. Tudor Vianu care o conducea, ca fiecare candidat să se prezinte și să spună ce are de gând să se facă pentru binele asociației, spre a se face cunoscut în vederea alegerii lui. Până aici totul era bine. Asistența a fost de acord. Dar când venea rândul studenților precomuniști acestea vorbeau vrute și

și nevrute pentru a întârzia ținerea alegerilor. Era clar că prin metoda obstrucției căuta să se întârzie și chiar să nu se țină alegerile. Au început protestele din sală. Se făcuse ora 22 și nu vobiseeră decât 12 candidați din cei 18.

M'am dus la profesorul T. Vianu și i-am cerut să limiteze cuvântul la 3 minute ca cel puțin la ora 23 să putem începe votul. N'a acceptat spunând că democratic este să fie lăsat fiecare să-și expună programul său. Lumea a început să vocifereze. A continuat prin același sistem. Din nou am mers cu încă trei persoane cerând să se înceteze cu boicotarea ținerii alegerilor, făcându-l răspunzător de neținerea alegerilor.

În acest timp spre orele 23 și-a făcut apariția în amfiteatru și guranta cu Gheorghe Bulz și 6-7 agenți. Văzându-se ce se urmărește câțiva colegi au venit și înconjurându-mă s-au retras cu mine reușind să mă scoată din Universitate.

Între timp profesorul Vianu a anunțat că ora fiind înaintată se amână ținerea alegerilor urmând să se anunțe ora și locul sedinței.

Tactica comunistilor reușise, deși noi hotărâsem să blocăm ușile ca să nu iasă nimeni până nu se votează. Venirea siguranței a pus capăt acestei acțiuni.

A doua zi dimineata a apărut comunicatul Ministerului Educației Nationale prin care se interzicea ținerea de alegeri în cadrul facultăților, urmând să se numească de minister comitete interimare.

Imediat, a doua zi s'a făcut un Memoriu semnat de aproape 2.000 studenți protestând-motivat- asupra interzicerii ținerii de alegeri și o delegație condusă de Vasile Bourceanu a mers în audiență la Minister. Dar nu s'a obținut nimic. Linia politică a fost numirea de sus în jos de comitete la cămine, la cantine, la repartizarea burselor, hotărârile luându-se numai de aceste comitete.

Era primul amestec grosolan în viața universitară.

A urmat o avalanșă de măsuri abuzive ale guvernului: deblocări masive din armată, Transformarea Ministerului Propagandei în Minister al Informatiilor, de esență dictatorială care aduna direcția presei, direcția culturală, a relațiilor cu străinătatea, direcția cinematografică... toate în mâna guvernului.

Trecerea P.S.D-ului la remorca PCR-ului prin manipularea Congresului în care un alt profesor universitar a dat citire scrisorii apocrife și eliminarea adepților lui Constantin Titel Petrescu din Guvern, unde fuseseră folosiți ca tovarăși de drum.

Proiectul de reformă al învățământului prin care se urmărea nivelarea de jos a culturii, la renunțarea sistemului de crearea unor elite intelectuale și ^{deci} la o uniformizare culturală...

Situația studenților se înrăutățise, prin imixtiunea fățișă a neocomunistilor peste tot începând cu "pâinea și cutitul". Incepueră să ridice cartelele de cantină, evacuări din cămine a celor ce voiau să învețe carte, nu să devină masă de manevră:

În fața acestei situații dramatice, în Delegația permanentă a PNT-ului s'a hotărât ca o Comisie a cadrelor universitare, a comitetului de asistență și a reprezentanților studenției să analizeze situația grea în care fusese împinsă studenția care nu voia să devină masă de manevră. A fost convocată o sesiune la care au luat parte profesorii universitari din București, Ciorănescu, Ion Hudiță, Teofil Sauciuc Săveanu, Gh. Tască, Nicolae Penescu (secretar general), Ecaterina Madgearu și Fulvia Penescu din partea Secției feminine iar de la studenți Ion Bărbuș (pres. Centrelor Universitare pe Țară), Alexandru Drăgulănescu (sef Centru București) și subsemnatul din partea Rectoratului Universității. Pentru a se da ajutor studenților să poată continua studiile fără a ceda presiunii politice s'a hotărât:

- să se creeze Frontul Universitar Liber din care să facă parte toți acei studenți care luptă pentru libertatea de gândire urmă-

rind desăvârșirea pregătirii lor;

-Să se asigure o masă la prânz gratuită la Cantina ACF(Asociația Creștină a Femeilor) celor care vor fi excluși de la cantinele Oficiilor Universitare.

Imediat s'a acceptat distribuirea a 100 cartele.

Sedința s'a terminat la 11 noaptea. Am rămas surprinși și puși pe gânduri când a doua zi dimineata se anunța creerea Frontului Universitar Liber pentru contracararea Frontului Democrat Universitar. Enigma s'a deslegat după câteva luni când am avut certitudinea că Alexandru Drăgulănescu devenise informatorul Sigurantei(la început al grupului Bodnăraș).

Studentimea română a mai primit o lovitură gravă. Studentul medicinist Sergiu I. Iacovlov la Fac. din Iasi, unul din conducătorii studentimii iesene a fost împușcat în seara 18/19 Martie 1946 de agentul Ilie Natan în Curtea Spitalului Asigurărilor Sociale, unde a fugit fiind urmărit. A murit după câteva ore. Siguranța în anchetă a spus că au fost persoane "neidentificate". Ca un protest la această oribilă crimă au participat la înmormântare mii de studenți și slujba a oficiat-o Mitropolitul Irineu Mihăcescu, iar alte sute l-au condus la Botoșani de unde era originar. Siguranța a arestat zeci de colegi iar pe procurorul Comănescu care demarase ancheta l-au dat afară din serviciu. Toți membrii familiei acestui martir pentru libertate au fost persecutați.

Nu peste mult timp vom asista la asaltul asupra studentimii din Centrul Universitar Cluj.

Peste tot, în țară curgea sânge nevinovat în această primăvară pe care noi o credeam a speranțelor. S'a mers până acolo încât au fost agresati de comunisti și cei doi miniștri Mihai Romniceanu și Emil Hatieganu numiți după Conferința de La Moscova ca să urmărească "bunădesfășurare" a activității guvernului Groza.

Ce Țară și ce vremuri apucasem?!

În Ziua de Paști care a căzut odată cu Sf. Gheorghe a fost căutat Ion Bărbuș de Nicolae Penescu care l-a rugat să i-a pe cineva de mare încredere și să rezolve o problemă foarte urgentă. I-a relatat că pe str. Filaret 33, la garajul lui Ion Popescu-Mehedinti și-guranta pusesese sigiliul și fiind sărbătoare urma ca a doua zi să facă perchezitia, informați că se află suluri de hârtie străină. Trbuia urgent să dispară urmele. Erau 5 suluri de hârtie ungu-rească (captură de război) pe care le cumpărase de la ruși, cu pre-tul la "negru" și de care era absolută nevoie ^{pentru} în curând începea campania electorală.

Bărbuș a umblat după mine și m'a găsit. Împreună am plecat să rezolvăm.

Popescu Mehedinti ne-a dat o pilă, niște glaspapier explicându-ne că stampila se află cu tuș pe cantul sulurilor și lucrul e di-ficil și urgent. Ne-a arătat un ochi de geam pe care să-l deschidem și prin care să intrăm, după care și-a luat familia și a plecat de acasă. Era puțin înainte de ora 11.

Am reușit să întăm pe geam și am început lucrul. Ne-au trecut toate nădușelile. Ne gândeam că este Paștele și noi îl săbătoream prin muncă după sistemul comunist. Pe la 8 seara am terminat.

După ce am ieșit în curte ne-am scuturat și deoarece stăpânul nu se înapoiase, iar noi eram lihniti de foame ne-am gândit unde să mergem, și nici să deranjem în Ziua de Paști. Până la urmă ne-a venit ideea să mergem la Spitalul Gerota de pe bd. Ferdinand unde era internat sub pază Mihai Tarția, încă arestat de la 8 noiembrie,

Ajunși la el l-am întrebat dacă are ceva de mâncare. Cum să nu am că doar este Paștele. I se adusesese de toate.

După ce am mâncat ca la Paști ne-am apucat la discuții și a relatat că Iorgu Popescu care l-a anchetat ar vrea să închidă do-sarul, dar are nevoie de o declarație a cuiva care să-i confirme că pe 8 Noiembrie n-a fost la manifestație.

Problema era simplă, dacă procurorul era sincer?!

Era vorba de salvarea unui om care de 6 luni suferea pentru Tara românească, nevinovat.

I-am spus, Mișule tu știi că eu sunt omul care am fost cu tine și te-am sărbătorit la Nea Vasile Soroagă și am fost arestați împreună din statia de tramvai de la Colțea ^{ior} după 10 zile mi s-a dat drumul. Acum sunt gata să vin să dau declarația care să-ți aducă eliberare. Anunță-l pe Iorgu Popescu că ai găsit omul.

Pe 28 Aprilie m-am prezentat la Curtea Marțială și am dat declarația în favoarea lui Mișu Tartia care a fost eliberat pe 4 Mai.

DUPĂ CELE TREI ARESTĂRI URMEAZĂ PRIMA CONDAMNARE

Studentimea era mereu și peste tot prezentă în lupta anticomunistă și redeşeptarea națională.

În acest an 1946 nevoia de neuitare se simțea mai necesară ca oricând, fiind un an al marilor încercări, urmărindu-se alertarea opiniei publice internaționale asupra dramei poporului român, deoarece după 4 luni de la intervenția Conferinței de la Moscova nu numai că nu se observa o ameliorare, dar represiunea se înăsprirea.

În această atmosferă, sfidând realitățile, Guvernul se hotărăște să facă o demonstrație la statuia ostașului sovietic din Piața Victoriei, pentru a dovedi "atașamentul" poporului român față de eliberatorii, care ne-ar fi ajutat să "câștigăm" și independența în 1877.

Studentimea fiind de altă părere a decis să-și manifesteze adeziunea față de Coroană printr-o demonstrație în Piața Palatului Regal. Coloanele de studenți în acea dimineață de 10 Mai au venit dinspre Căminul Delavrancea unindu-se cu cele din Piața Romană și s'au îndreptat spre Statuia Brătianu unde au depus o coroană de flori ca omagiu la făurirea independenței din 1877. O altă coloană venită dinspre Facultatea de Drept a depus altă coroană la Mihai Viteazu simbolul unității românești.

Împreună cele două coloane s-au îndreptat spre Piața Palatului Regal care era plină de lumea care ovationa. S'a aflat că Regele

este la statuia soldatului rus unde primește manifestatia. Atunci, ca printr'un fluid magnetic multimea a izbucnit: La Piata Victotiei, Suvoiuil a pornit să se scurgă prin str. Clemenceau spre Piața Roma-nă. Masa de oameni, care înghitise coloanele de studenti, s'a îndrep-tat spre Piata Victotiei, în sens contrar cursului paradei oficiale care venea dinspre Statuia aviatorilor urmându-si evacuarea ^{prin} sca-lea Victoriei si str. Buzesti. Cu siguranță s'ar fi produs inciden-te.

Când ar mai fi fost vreo 2-300 metri până în Piata ^{Victoriei} a apărut un maior care a pus mâna pe un steag de la o clădire si a strigat:

"Fraților după mine că vă duc pe drumul cel mai drept".

Puhoiul a intrat pe strada Grigore Alexandrescu si s'a îndrep-tat prin fața depoului ITB, a traversat str. Paris si am ajuns la statuia Aviatorilor. Aici se concentraseră cordoane masive de polițiști pentru o bara intrarea pe alea Jianu.

De imaginat o multime de 8-10.000 care striga numai LIBERTATE îngrozise pe cei din tribune care erau la 8-900 metri dis-tanță, ^{s'} pe polițiștii care se găseau la 30-40 metri?

Cu bastoanele agitându-le în sus în semn de amenințare ^{ne} strigau și ei: treceti, treceti...

Așa am trecut prin cele 3 cordoane improvizate și într'un iureș de nestăvilnit, în frunte cu un tânăr masiv cu un steag în mână, s'a pornit spre tribună cu același strigăt de LI-BER-TA-TE....

Ca din pământ au iesit vreo 30-40 ^{de} mașini ca să-i imbarce pe cei din tribune, dar n-au reușit, peste toate revărsându-se mul-timea. Coada oficială a manifestatiei s'a dat de o parte văzând mul-timea venind în pas alergător pe totă lățimea Aleei Jianu.

S'a trecut peste mașini și brusc capul coloanei s'a oprit în fața tribunei si s'a început să se strige Regele si libertate. Era încă la tribună cu tot guvernul si cu Susaicov și suita lui care se uitau în sus, de parcă ar fi cerut ajutor ostașului sovietic ^{suit pe soclu}, ca în epigrama lui Păstorel Teodoreanu.